

Omfanget og karakteren af stalking

En befolkningsundersøgelse

**TANJA TAMBOUR JØRGENSEN
JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR
FEBRUAR 2013**

INDHOLD

1. Indledning	3
2. Metode og dataindsamling.....	3
2.1. Konstruktion af spørgeskema	5
2.2. Datarensning og -analyse	6
3. Hvor mange er udsat for stalking i Danmark?	7
4. Hvem stalker hvem?	9
4.1. Hvilken relation er der mellem stalkingramt og stalker?	9
4.2. Hvem bliver stalket?.....	10
4.3. Hvem stalker?.....	13
5. Hvori består stalking?	14
6. Hvad er hensigten med stalking?	16
7. Hvornår og hvorfor ophører et stalkingforløb?	18
8. Hvilke konsekvenser har stalking?	19
8.1. Anmeldes stalking til politiet?.....	22
9. Hvor alvorlig er stalking?	23
10. Sammenfatning	25
Bilag: Spørgeskema	27

1. INDLEDNING

Den 1. marts 2012 trådte Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning i kraft.¹ Loven samler reglerne for tilhold, opholdsforbud og bortvisning i én samlet ny lov. I bemærkningerne til lovforslaget står, at ”formålet med loven er at styrke indsatsen for at beskytte personer mod at blive udsat for fredskrænkelser, forfølgelse og chikane, herunder såkaldt stalking.” Det angives videre, at stalking, der er defineret som systematisk og vedvarende forfølgelse og chikane, skal betragtes som en skærpende omstændighed ved overtrædelse af tilhold, opholdsforbud eller bortvisning.

Begrebet stalking er således nyt i dansk lovgivning. Inden for dansk forskning er stalking også et nyt område, og der eksisterer bl.a. ikke viden om, hvor udbredt fænomenet er i Danmark. Det søges der rådet bod på med den undersøgelse, der omtales i det følgende.

Hovedformålet med undersøgelsen har således været at belyse danskernes udsathed for stalking. Desuden giver undersøgelsen en karakteristik af stalkingforløbene ved at kortlægge deres art og varighed samt relationen mellem den stalkingramte og stalkeren.² Undersøgelsen belyser videre de stalkingramtes opfattelse af årsagen til selve stalkingen og til dens eventuelle ophør. Endelig kaster undersøgelsen lys over, hvilke konsekvenser stalking kan have, og hvor alvorligt hændelsen opleves af de stalkingramte.

2. METODE OG DATAINDSAMLING

Data til brug for undersøgelsen er indsamlet gennem Danmarks Statistiks omnibusundersøgelser, der er månedlige spørgeskemaundersøgelser, som også den offerundersøgelse, som gennemføres af Justitsministeriets Forskningskontor og Københavns Universitet, er baseret på.³ De personer, der har deltaget i undersøgelsen, er udvalgt via Danmarks Statistiks CPR-register, således at de udgør et repræsentativt udsnit af befolkningen på 16-74 år.

Alle månedlige bruttostikprøver er på omkring 1.700 personer. Fra bruttostikprøven ekskluderes personer, der er emigreret, er afgået ved døden, har forskerbeskyttelse eller har hemmelig adresse. Den resterende del udgør nettostikprøven, som er på omkring 1.500 personer pr. måned. Dataindsamlingen finder sted den 1.-15. i hver måned og foregår således, at der først udsendes et informationsbrev til alle i nettostikprøve. I brevet opfordres respondenterne til at besvare spørgeskemaet på

¹ Lov nr. 112 af 3. februar 2012.

² Betegnelsen stalkingforløb refererer til et samlet forløb af stalkinghændelse og ikke de enkelte episoder isoleret set.

³ Balvig, F., B. Kyvsgaard & A. B. Pedersen (2012): *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2011 samt registrerede ofre 2001-2009*. Københavns Universitet, Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd og Rigspolitiet. Se <http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2012/Offerrapport%202011.pdf>

internettet. Hvis de ikke har besvaret spørgeskemaet på internettet efter ca. tre dage, ringes de op af en telefoninterviewer fra Danmarks Statistik. Personer med hemmeligt nummer kan ikke ringes op, men har som alle andre mulighed for at deltage via internettet, ligesom de opfordres til selv at kontakte Danmarks Statistik med henblik på at deltage i undersøgelsen. Omtrent midt i dataindsamlingsperioden udsendes et rykkerbrev til dem, der endnu ikke har besvaret spørgeskemaet.

Spørgsmålene vedrørende stalking er indgået i omnibusundersøgelsen fra juni til december 2012. Som det fremgår af tabel 1, er svarprocenten i undersøgelsen på 62 pct., og der er i løbet af de syv måneder, undersøgelsen har varet, gennemført 6633 interview. Spørgsmålene vedrørende stalking er af hensyn til sammenlignelighed med en tilsvarende svensk undersøgelse alene stillet til de 18-74-årige og ikke til de 16-17-årige. Denne undersøgelse om stalking er derfor baseret på et analyseudvalg bestående af 6405 personer.

Tabel 1. Stikprøvestørrelse, antal gennemførte interview og svarprocent.

Nettostikprøve	Antal interview	Svarprocent
10.638	6633	62 %

Årsagen til, at nogle ikke har deltaget i undersøgelsen, fremgår af tabel 2. I en tredjedel af tilfældene skyldes det, at personen ikke har kunnet træffes pr telefon på trods af, at de er forsøgt kontaktet adskillige gange. I en fjerdedel af tilfældene – ni pct. af samtlige adspurgte – skyldes den manglende deltagelse manglende telefonnummer. Disse personer har som nævnt haft mulighed for at deltage på internettet eller ved at kontakte Danmarks Statistik, men har altså ikke gjort dette. Der er også en del, der har nægtet at deltage i undersøgelsen, nemlig knap en tiendedel af samtlige adspurgte. For den resterende del af bortfaldet er der ikke angivet en specifik årsag til, at interviewet ikke er gennemført.

Tabel 2. Årsager til bortfald.

	Andel	Antal	Andel af hele stikprøven
Manglende telefonnummer	25 %	988	9 %
Nægter at deltage	24 %	953	9 %
Ikke truffet	33 %	1326	13 %
Anden bortfaldsårsag	18 %	738	7 %
I alt	100 %	4005	38 %

Stikprøven er som tidligere nævnt udvalgt, så der er repræsentativ for befolkningen som helhed. Typisk vil der dog være en skævhed i bortfaldet, idet personer, der lever under vanskelige kår eller

ustabile forhold, sjældnere end andre vil deltage i sådanne undersøgelser, hvilket netop kan have en betydning for undersøgelser, der måler omfanget af udsathed for kriminalitet.

For at undgå, at en sådan skævhed påvirker resultaterne, er der udarbejdet vægte, der i alle tilfælde anvendes i analyserne. Vægtene er udarbejdet af Danmarks Statistik og er baseret på oplysninger om køn, alder, familietype, uddannelse, socioøkonomisk klassificering, region, etnicitet, bolig i etagebyggeri og evt. flytning efter indførelse af mulighed for forskerbeskyttelse.⁴ Ved at anvende vægtene rådes der i hvert fald i nogen grad bod på problemerne med bortfald, og det ses da også, at andelen af udsatte for stalking stiger med 20 pct., når beregningen er baseret på et vægtet materiale.

I forhold til et fænomen som stalking vil der dog kunne være en risiko for, at stikprøven ikke opfanger de mest alvorlige tilfælde, idet der må formodes at være en forholdsvis stor andel af disse, der har ført til hemmeligt telefonnummer og/eller hemmelig adresse for at undgå at blive kontaktet af stalkeren. Disse kan derfor enten ikke ringes op af Danmarks Statistik, eller ekskluderes helt fra stikprøven, idet de end ikke kan modtage informationsbrevet. Desuden kan det forventes, at personer udsat for stalking ikke tager telefonen, når et ukendt nummer ringer dem op.

Det skal dog tilføjes, at alle – også personer med hemmeligt telefonnummer – har mulighed for at deltage i undersøgelsen på anden vis end gennem telefoninterview, og at kun 0,7 pct. af bruttostikprøven ekskluderes som følge af hemmelig adresse.⁵ Hemmelig adresse skal fornys årligt, hvorfor personer, der tidligere har haft hemmelig adresse, vil indgå i stikprøven.

2.1. Konstruktion af spørgeskema

Overordnet set er stalking et vanskeligt fænomen at undersøge kvantitativt, idet det er vanskeligt at afgrænse. Stalking udgøres af mange forskellige adfærdsformer, som hver for sig og enkeltvis ofte er dagligdags og ganske harmløse handlinger. Det er, når disse handlinger gentages på en systematisk og chikanerende måde, at de bliver til stalking. I undersøgelsen har det derfor været afgørende, at spørgsmålet om udsathed for stalking er formuleret så præcist, at det må antages reelt at afgrænse tilfælde af stalking.

I undersøgelsen anvendes den definition af stalking, der indgår i lovgivningen, dvs. systematisk og vedvarende chikane og forfølgelse. Det har imidlertid været nødvendigt at udbygge og konkretisere denne temmelig brede og løse definition i et indledende spørgsmål. Således suppleres definitionen fra lovgivningen med eksempler på typer af stalking, og samtidig understreges det, at det drejer sig om uønskede henvendelser. For at undgå at tilfælde af spam-emails, gentagne henvendelser fra tele-

⁴ For yderligere overvejelser vedrørende dataindsamlingsmetoden se Balvig, Kyvsgaard & Pedersen (2012) op.cit.

⁵ Hvor stor en del af disse, der udgøres af personer, som har hemmelig adresse som følge af stalking, vides ikke. Det må dog umiddelbart antages at være en forholdsvis lille del.

fonsælgere eller vedrørende interviewundersøgelser mv. angives som stalking, understreges det, at stalkingen skal være udført af én person. Der er på den anden side ikke angivet et minimum med hensyn til antal gange, den enkelte skal have været udsat for en given type af chikane eller forfølgelse, for at handlingerne kan anses for at være vedvarende og systematiske. Det er overladt til den enkelte respondent at vurdere, hvornår de har oplevet handlingerne som sådan.

Det skal bemærkes, at stalking i undersøgelsen udelukkende er defineret i kraft af karakteren af selve handlingerne. Hverken den stalkingramtes reaktion eller stalkerens hensigt indgår i definitionen. Det er dermed ikke en forudsætning, at den stalkingramte skal være blevet skræmt eller bange som følge af stalkingen, lige som det ikke er en forudsætning, at formålet med stalkingen skal have været at fremkalde frygt hos den stalkingramte.

Ved spørgsmålskonstruktionen er der skævet til internationale undersøgelser vedrørende stalking – i særdeleshed en svensk undersøgelse gennemført af BRÅ i 2006.⁶ Disse undersøgelser er anvendt som inspiration både med hensyn til, hvilke spørgsmål der bør indgå, hvordan de præcist skal formuleres, og hvordan svarkategorierne til de enkelte spørgsmål bør udformes.

Spørgeskemaet fremgår af bilag.

2.2. Datarensning og -analyse

Når der spørges meget bredt til respondenternes udsathed for handlinger, de opfatter som stalking, vil der være tilfælde, hvor en respondent svarer ja til at have været udsat for stalking, men hvor det af besvarelsen åbenlyst fremgår, at der reelt ikke er tale om stalking. Disse tilfælde er sorteret fra. Det drejer sig om 18 tilfælde, hvor respondenterne typisk har været udsat for forsøg på at få franarret bankoplysninger, eller gentagne gange er blevet kontaktet af telefonsælgere. Ydermere er tilfælde, hvor personen angiver at have været udsat for stalking, men hvor det drejer sig om færre end tre episoder, sorteret fra, idet det er vurderet, at der i så tilfælde ikke er tale om systematiske og vedvarende hændelser. Samlet set er besvarelserne fra 26 personer på denne baggrund frasorteret.

Analyserne af datamaterialet består af simple frekvensfordelinger og krydstabeller. For krydstabellerne er desuden beregnet et signifikansniveau. Dette gøres for at kunne vurdere, hvorvidt en given sammenhæng er en tilfældig eller en reel sammenhæng. Sammenhængen angives med en p-værdi under tabellerne. Hvis p-værdien er under 0,05, betyder det, at sandsynligheden for at sammenhængen er tilfældig, er under 5 pct. Ved en sådan p-værdi opfattes sammenhængen som signifikant og som udtryk for en reel forskel.

⁶ BRÅ (2006): Stalking in Sweden. Prevalence and prevention. Brottsförebyggande rådet.

3. HVOR MANGE ER UDSAT FOR STALKING I DANMARK?

8,9 pct. af den danske befolkning i alderen 18-74 år angiver at have været udsat for stalking på et eller flere tidspunkter i løbet af deres liv, jf. tabel 3.

Tabel 3. Andel af 18-74-årige i Danmark udsat for stalking fordelt efter køn og alder.

	Livstid	Inden for de seneste fem år	Inden for det seneste år
Kvinder	11,7 %	6,6 %	3,1 %
Mænd	6,2 %	3,9 %	2,6 %
18-24 år	13,1 %	11,9 %	7,4 %
25-39 år	11,0 %	7,0 %	3,5 %
40-74 år	7,2 %	3,2 %	1,7 %
Alle	8,9 %	5,3 %	2,9 %

Dette svarer til omfanget i Sverige, hvor der i en undersøgelse fra 2006 estimeres, at 9,0 pct. af de 18-79-årige i Sverige har været udsat for stalking på et tidspunkt.⁷ I den svenske undersøgelse er ordet stalking ikke nævnt direkte, men der spørges til, om respondenterne har været udsat for gentagen chikane af en og samme person. Chikane bliver uddybet som værende forfølgelse, overvågning, uønskede besøg, telefonopringninger, breve, e-mails, sms'er, gaver eller lignende. Definitionen i den svenske undersøgelse minder dermed meget om den, der er anvendt her.

I flere andre lande er der gennemført tilsvarende studier af omfanget af stalking. Resultaterne af disse undersøgelser viser, at mellem 5 og 12 pct. af befolkningen har været udsat for stalking på et eller flere tidspunkter i deres liv.⁸ Der ses en forventelig klar tendens til, at jo bredere definition af stalking, der anvendes i en undersøgelse, desto større andel af befolkningen angiver at have været udsat herfor. Eksempelvis indgår i definitionen i de amerikanske undersøgelser, at den stalkingramte skal være blevet bange eller vurdere, at der er en vis fare forbundet med stalkingen.⁹ Disse undersøgelser finder derfor en forholdsvis lav andel udsatte, nemlig fem pct. I en engelsk undersøgelse, der finder en livstidsprævalens på 12 pct., er den stalkingramtes reaktion derimod ikke en del af definitionen.¹⁰ Desuden angår den engelske undersøgelse en yngre aldersgruppe end den danske,

⁷ BRÅ (2006) op.cit.

⁸ Tjaden, P. & N. Thoennes (1998): *Stalking in America: Findings From the National Violence Against Women Survey*. National Institute of Justice Centers for Disease Control and Prevention. Basile, K., M. Swahn, J. Chen & L. Saltzman (2006): Stalking in the United States: recent national prevalence estimates. *Am.J.Prev.Med.*, 31, 172-175.

Budd, T. & J. Mattinson (2000): *The extent and nature of stalking: findings from the 1998 British Crime Survey*. Home Office Research Study 210. Dressing, H., C. Kuehner & P. Gass (2005): Lifetime prevalence and impact of stalking in a European population: epidemiological data from a middle-sized German city. *British Journal of Psychiatry*, 187, 168-172.

⁹ Tjaden & Thoennes (1998) op.cit., Basile et al. (2006) op.cit.

¹⁰ Budd & Mattinson (2000) op.cit.

idet kun de 16-59-årige indgår. Dermed er ingen af disse undersøgelser sammenlignelige med den danske.

Af tabel 3 fremgår det videre, at 5,3 pct. af befolkningen har været udsat for stalking inden for de seneste fem år, mens 2,9 pct. har været det inden for det seneste år.

Det fremgår videre af tabel 3, at de yngre aldersgrupper er mere udsatte for stalking end de ældre, hvilket svarer til resultater vedrørende udsathed for vold.¹¹ Der ses også en forskel i udsathed for kvinder og mænd, idet kvinder har større risiko end mænd for at blive udsat for stalking. Dette er ganske modsat det billede, der ses ved eksempelvis udsathed for vold, hvor mænd har mere end 50 pct. større risiko end kvinder for at blive udsat.¹²

Med hensyn til udsathed for stalking inden for det seneste år er kvinders risiko for at blive udsat 20 pct. større end mænds, mens den er næsten dobbelt så stor, når der ses på et helt livsforløb. Denne forskel kan muligvis skyldes, at der sker en fremadteleskopering blandt mændene, dvs. at stalking, som reelt er sket for over et år siden, huskes som sket inden for det sidste år. Det er også muligt, at forskellen skyldes, at kvinder udsættes for alvorligere tilfælde af stalking end mænd, hvorfor de lettere vil huske hændelser, der ligger langt tilbage i tiden.

I undersøgelsen er det valgt alene at inkludere de tilfælde af stalking, der er foregået inden for de seneste fem år.¹³ Hermed minimeres antagelig nogle af teleskoperingsproblemerne, ligesom vanskelighederne med at huske detaljer om hændelser, der er foregået for meget lang tid siden, begrænses.

I tabel 4 er det samlede antal stalkingramte beregnet på baggrund af undersøgelsens resultater, og det fremgår, at det årlige antal er på mellem 100.000 og 132.000, når der tages højde for den usikkerhed, der er knyttet til denne type af spørgeskemaundersøgelse. Sammenlignes med danskernes udsathed for vold, er næsten dobbelt så mange udsat for stalking, idet det skønnes, at mellem 53.000 og 71.000 danskere i alderen 18-74 år har været udsat for vold inden for det seneste år.¹⁴ Det bemærkes, at det beregnede antal udsatte over fem år kun er ca. det dobbelte af det årlige antal, hvilket kan skyldes de nævnte teleskoperingsproblemer.

¹¹ Balvig, Kyvsgaard & Pedersen (2012) op.cit.

¹² Ibid.

¹³ I undersøgelsen spørges der mere detaljeret om det seneste – ifald der har været tale om flere – stalkingforløb.

¹⁴ Særanalyse gennemført på data fra offerundersøgelsen 2011 for de 18-74-årige.

Tabel 4. Andel af 18-74-årige i Danmark udsat for stalking og det estimerede antal udsatte.

	Livstid	Inden for de seneste fem år	Inden for det seneste år
Andel udsat for stalking	8,9 %	5,3 %	2,9 %
95 % sikkerhedsinterval	8,2 % - 9,6 %	4,7 % - 5,9 %	2,5 % - 3,3 %
Antal udsatte	356.000 personer	212.000 personer	116.000 personer
95 % sikkerhedsinterval	328.000 – 384.000 personer	188.000 – 236.000 personer	100.000 – 132.000 personer

4. HVEM STALKER HVEM?

I det følgende belyses såvel relationen mellem stalker og stalkingramt som karakteristika vedrørende de to parter.

4.1. Hvilken relation er der mellem stalkingramt og stalker?

Ofte opfattes stalking som et fænomen, hvor stalkeren er en forsmået ekskæreste. Denne undersøgelse viser imidlertid – i lighed med international forskning – at et kæresteforhold langt fra er den eneste relation, der forekommer mellem den stalkingramte og stalkeren. Undersøgelsen påviser tre overordnede typer af relation mellem stalker og stalkingramt:

- *Nær relation:* En (forhenværende) ægtefælle, samlever eller kæreste eller et andet familiedlem.
- *Bekendt:* En, den stalkingramte har haft en mindre nær relation til, eksempelvis en ven, kollega, nabo, et flygtigt bekendtskab fra f.eks. en fest, kærestens ekskæreste eller en, den stalkingramte har haft kontakt med på sociale medier.
- *Ukendt:* Dækker over, at den stalkingramte enten ikke har en relation til stalkeren eller ikke ved, om de har en relation til stalkeren, antagelig fordi de ikke har haft direkte kontakt til vedkommende.

Af tabel 5 fremgår det, at 28 pct. af de stalkingramte har været udsat for stalking af en, de har haft en nær relation til, mens 35 pct. enten ikke kender stalkeren eller ikke ved, om de kender vedkommende. De resterende 38 pct. er blevet stalket af en bekendt.

Tabel 5. Stalkingramte fordelt på relation til stalker.

	Andel	Antal
Nær relation	28 %	92
- (Forhenværende) ægtefælle, samlever eller kæreste	26 %	87
- Andet familiemedlem	2 %	5
Bekendt	38 %	127
- Arbejdskollega eller studiekammerat	4 %	14
- (Forhenværende) ven eller kammerat	7 %	24
- Kontakt til på Facebook eller andre sociale medier	5 %	15
- Kortvarigt truffet til f.eks. en fest	10 %	33
- Kontakt til gennem arbejde	4 %	14
- Anden person	8 %	27
Ukendt	35 %	117
- Ingen relation	33 %	110
- Ved ikke, om der er relation	2 %	7
I alt	100 %	336

Flere internationale studier påpeger, at stalkingforløbene ofte er meget forskellige alt efter, hvilken relation der er mellem stalkingramt og stalker. Relationen til stalkeren vil derfor indgå i de følgende analyser.

4.2. Hvem bliver stalket?

Kønsfordelingen blandt de stalkingramte i undersøgelsen er 37 pct. mænd og 63 pct. kvinder.

Som det fremgår af tabel 6, er der en signifikant sammenhæng mellem den stalkingramtes køn og relation til stalkeren. De kvindelige stalkingramte har hyppigere end de mandlige været udsat for stalking af én, de har haft en nær relation til, mens mændene på den anden side hyppigere har oplevet at være blevet stalket af én ukendt.

Tabel 6. Stalkingramte fordelt efter køn og relation til stalker.

	Nær relation	Bekendt	Ukendt	I alt
Kvinde	32 %	38 %	30 %	100 %
Mand	19 %	38 %	42 %	100 %
I alt (pct.)	28 %	38 %	35 %	100 %
I alt (antal)	92	127	117	336

P=0,015.

Gennemsnitsalderen for de stalkingramte i undersøgelsen er 36 år, hvilket er signifikant lavere end gennemsnitsalderen for de personer, der ikke har været udsat for stalking. Knap halvdelen – 46 pct. – af de stalkingramte er i parforhold, og 37 pct. har hjemmeboende børn. Blandt de personer, der ikke har været udsat for stalking, er disse andele signifikant højere, nemlig henholdsvis 68 pct. og 51 pct.

Fordeles de stalkingramte efter, hvilken region i landet de bor i, ses ingen signifikante forskelle mellem dem og de øvrige, der ikke har været udsat for stalking.

Godt en femtedel af de stalkingramte har folkeskolen som længste færdiggjorte. 18 pct. har en gymnasial uddannelse, mens 22 pct. har en erhvervsfaglig uddannelse. 6 pct. har en kort videregående uddannelse, og en tredjedel har enten en mellemlang videregående uddannelse eller en lang videregående uddannelse, jf. tabel 7.

Tabel 7. Stalkingramte fordelt efter højeste uddannelse.

	Andel	Antal
Folkeskole eller ingen uddannelse	21 %	70
Gymnasial uddannelse	18 %	61
Erhvervsfaglig uddannelse	22 %	75
Kort videregående uddannelse	6 %	20
Mellemlang videregående uddannelse	22 %	74
Lang videregående uddannelse	11 %	36
Anden uddannelse	1 %	2
I alt	100 %	337

Overordnet minder fordelingen af de stalkingramtes uddannelsesniveaue om fordelingen både blandt de personer, der ikke har været udsat for stalking, og blandt ofrene for vold, jf. offerundersøgelsen.¹⁵

Af tabel 8 fremgår de stalkingramtes årlige bruttoindkomst. Den årlige gennemsnitsindkomst er på 238.000 kr., og samlet set minder også de stalkingramtes indkomstfordeling om fordelingen blandt såvel personer, der ikke har været udsat for stalking, som voldsofre.¹⁶

Tabel 8. Stalkingramte fordelt efter årlig bruttoindkomst.

	Andel	Antal
0 – 99.999 kr.	19 %	54
100.000 – 239.999 kr.	35 %	100
240.000 – 324.999 kr.	22 %	64
325.000 – 549.999 kr.	18 %	52
550.000 kr. eller mere	7 %	19
I alt	100 %	289

For så vidt angår livsstil, adskiller de stalkingramte sig fra dem, der ikke har været udsat for stalking, idet de stalkingramte hyppigere går ud om aftenen – især for at møde sig og feste. Også i forhold til angst for kriminalitet er der forskel mellem de to grupper. Mens 17 pct. af de stalkingramte næsten hele tiden eller ofte tænker på risikoen for at blive udsat for kriminalitet, drejer det sig om ti pct. af dem, der ikke har været udsat for stalking. Samme billede ses i offerundersøgelsen, hvor andelen, der er angst for kriminalitet, er signifikant større blandt dem, der har været udsat for kriminalitet, end blandt dem, der ikke har været udsat herfor.¹⁷

Der er gennemført en regressionsanalyse for at kortlægge, hvilke af de nævnte forhold der er relateret til risikoen for at blive udsat for stalking. Analysen viser, at livsstilsfaktorerne ikke i sig selv er forbundet med risikoen for at blive udsat, idet køn, alder og civilstatus er de eneste signifikante variable i modellen. Risikoen for at blive udsat for stalking er således højere for unge, for kvinder og for enlige, end den er for mænd, personer i parforhold og ældre, jf. tabel 9.

¹⁵ Oplysninger fra særanalyse baseret på data vedrørende 18-74-årige fra offerundersøgelsen i 2011.

¹⁶ Oplysninger fra særanalyse baseret på data vedrørende 18-74-årige fra offerundersøgelsen i 2011.

¹⁷ Balvig, Kyvsgaard & Pedersen (2012) op.cit

Tabel 9. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for stalking.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
Mand			1		
Kvinde	0,728	0,000	2,070	1,726	2,484
Enlig			1		
I parforhold	-0,597	0,000	0,550	0,460	0,658
18-24 år	0,551	0,000	1,736	1,367	2,204
25-39 år	0,460	0,000	1,584	1,296	1,937
40-74 år		0,000	1		
Konstant	-3,319	0,000	0,036		

4.3. Hvem stalker?

Mens udsatte for stalking hyppigere er kvinder end mænd, gør den modsatte tendens sig gældende for stalkerne: 61 pct. af de stalkingramte er blevet stalket af en mand, mens 26 pct. er blevet stalket af en kvinde.¹⁸ Der er en signifikant sammenhæng mellem den udsattes køn og stalkerens køn: De mandlige udsatte er hyppigst blevet stalket af en kvinde, og omvendt er de kvindelige udsatte typisk blevet stalket af en mand, jf. tabel 10. I over halvdelen af alle stalkingtilfælde er den stalkingramte en kvinde, mens stalkeren er en mand.

Tabel 10. Stalkingramte og stalker fordelt efter køn.

Stalkingramt	Stalker	Andel	Antal
Kvinde	Kvinde	5 %	16
Kvinde	Mand	58 %	170
Mand	Kvinde	24 %	71
Mand	Mand	12 %	36
I alt		100 %	293

En femtedel af de stalkingramte har ikke kendskab til stalkerens alder. Blandt de stalkingramte, der har kendskab til stalkerens alder, angiver 41 pct. den til at være i intervallet 25-39 år, godt en tredjedel angiver stalkerens alder som 40 år eller derover, mens en fjerdedel angiver den som værende under 25 år, jf. tabel 11. Den stalkingramte og stalkeren er typisk nogenlunde jævnaldrende.

¹⁸ 13 pct. af de stalkingramte har ikke kendskab til, om stalkeren er en mand eller kvinde.

Tabel 11. Stalkingramte fordelt efter stalkerens alder.

	Andel	Antal
Under 25 år	25 %	68
25-39 år	41 %	109
40 år og derover	34 %	91
I alt	100 %	268

5. HVORI BESTÅR STALKING?

Stalking dækker over et bredt spektrum af handlinger. I undersøgelsen er de stalkingramte spurgt om, hvorvidt 13 nærmere beskrevne typer af adfærd har været en del af stalkingen. Desuden har de haft mulighed for at angive andre typer af adfærd. I gennemsnit har de stalkingramte været udsat for tre forskellige typer af generende eller chikanerende adfærd i samme stalkingforløb. Dette dækker dog over en stor spredning, idet knap en tredjedel har været udsat for én enkelt form for generende adfærd, mens to har været udsat for ti forskellige former. De stalkingramte, der har en nær relation til stalkeren, har typisk været udsat for flere forskellige typer af generende adfærd, mens stalkingramte med en ukendt relation til stalkeren typisk alene har været udsat for én type.

De forskellige former for adfærd, der udgør stalkingen, kan overordnet set inddeles i to typer: én hvor kontakten mellem stalker og stalkingramt indebærer fysisk nærhed, og én hvor den ikke gør det. De hyppigst oplevede former for stalking er af sidstnævnte art.

Den allerhyppigste form for adfærd, der indgår i et stalkingforløb, er uønskede telefonopkald eller sms'er. Knap ni ud af ti stalkingramte har været udsat herfor, hvoraf en fjerdedel har modtaget 50 eller flere uønskede opkald eller sms'er. 34 pct. har modtaget 10-49 opkald eller sms'er, mens 36 pct. har modtaget 3-9 uønskede opkald eller sms'er.

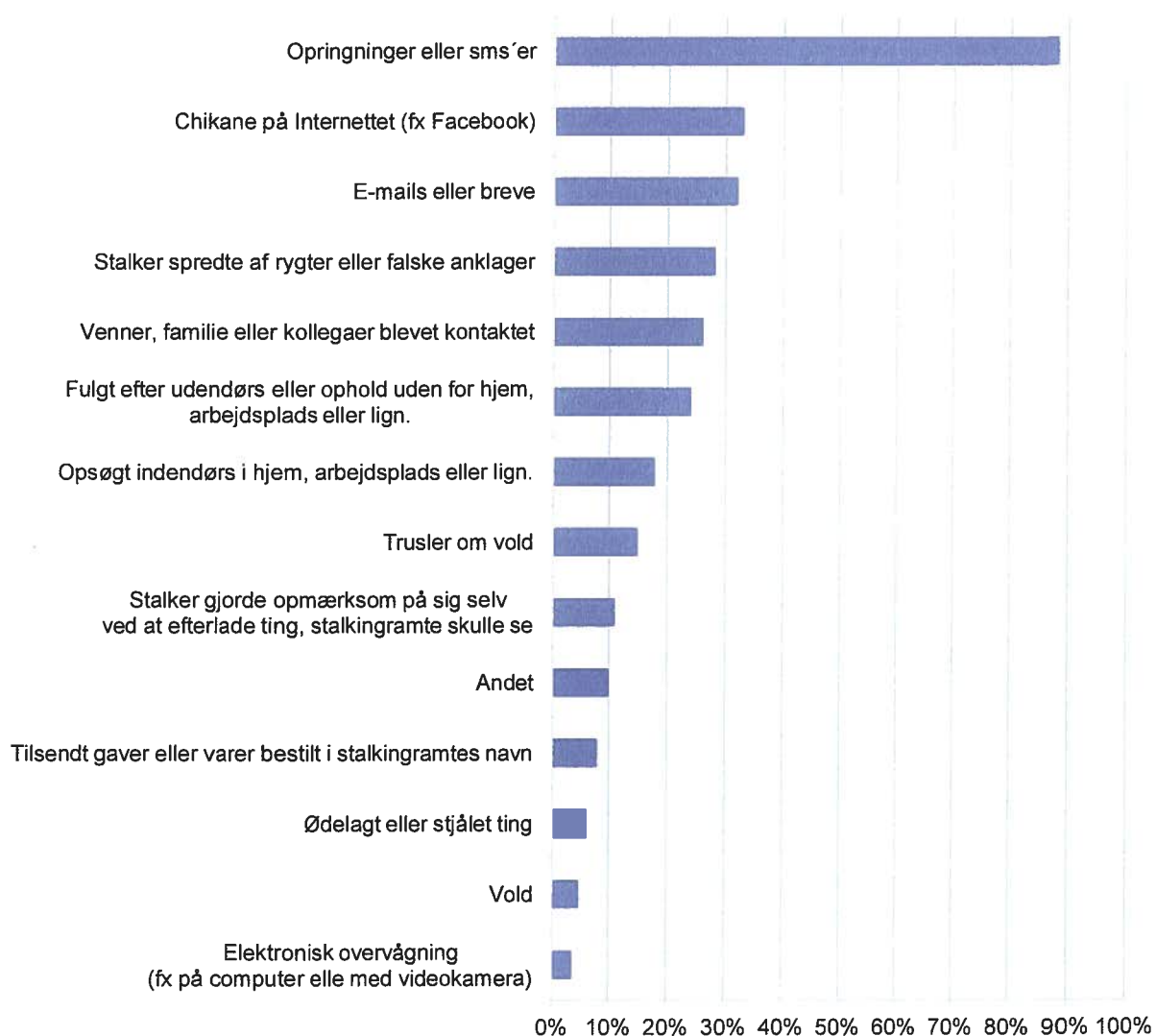
Andre typer af generende adfærd, som de stalkingramte hyppigt har oplevet, inkluderer at være blevet chikaneret på internettet, f.eks. på Facebook, at have modtaget uønskede breve eller e-mails, at have været udsat for, at der er spredt falske rygter eller anklager mod dem, og/eller at stalkeren har kontaktet deres familie, venner eller kollegaer. Desuden har en væsentlig del af stalkingforløbene indebåret en mere direkte kontakt, hvor stalkeren har fulgt efter dem udendørs eller opholdt sig uden for deres hjem, deres arbejdsplads mv. Hver af disse handlinger har mellem en tredjedel og en fjerdedel af de stalkingramte været udsat for, typisk 3-9 gange.

Elektronisk overvågning, eksempelvis computer spyware eller videofilmning, er den form for adfærd, som sjældnest indgår i et stalkingforløb. Det er vanskeligt at sige, hvorvidt dette beror på, at

elektronisk overvågning reelt er en mindre hyppigt anvendt form for stalking, eller om det snarere hænger sammen med, at det kan foregå uden, den stalkingramte er klar over det.

13 pct. af de stalkingramte har været udsat for trusler om vold som en del af stalkingforløbet, mens fem pct. har været udsat for vold. Med forbehold for, at der er tale om et begrænset antal, ses en tendens til, at det hyppigst er dem, der enten har en nær relation til stalkeren eller er bekendt med vedkommende, der har været udsat for vold eller trusler herom. Ingen af de stalkingramte, der er blevet stalket af en ukendt, er blevet udsat for vold som en del af stalkingen, men dog trusler herom. Enkelte stalkingramte (fem personer) oplyser endvidere, at stalkeren har fremsat trusler om vold eller udøvet vold mod nogen i deres omgangskreds.¹⁹

Figur 1. Andel stalkingramte som har været udsat for de nævnte former for adfærd.

¹⁹ Kategorien 'Andet' dækker over et bredt spektrum af handlinger, herunder forskellige former for psykisk chikane.

Udover de i figur 1 nævnte typer af adfærd, har knap en fjerdedel af de stalkingramte oplevet, at stalkingen også er blevet rettet mod nogen i deres omgangskreds, eksempelvis familiemedlemmer, venner eller kollegaer, jf. tabel 12. Hyppigst drejer det sig om den stalkingramtes ægtefælle, samlever eller kæreste. Det skal understreges, at når 67 pct. oplyser, at stalkingen ikke har været rettet mod deres omgangskreds, er dette ikke nødvendigvis ensbetydende med, at andre ikke er blevet påvirket af stalkingforløbet.

Tabel 12. Stalkingramte fordelt efter, om stalkingen også har været rettet mod deres omgangskreds.

	Andel	Antal
Nej	67 %	224
Ja	24 %	82
Ved ikke	9 %	30
I alt	100 %	336

6. HVAD ER HENSIGTEN MED STALKING?

De stalkingramte er i undersøgelsen spurgt, om de har nogen som helst idé om, hvorfor personen stalkede dem. Det kan naturligvis være vanskeligt for den stalkingramte præcis at vide, hvorfor nogen har stalket dem, og svarene indfanger selvsagt alene de adspurgtes opfattelse af, hvorfor stalkingen fandt sted.

Lidt under halvdelen af de stalkingramte svarer, at de ikke har nogen idé om formålet med stalkingen, jf. tabel 13. Der er forventeligt en signifikant større andel af de stalkingramte, der kender stalkeren, som mener at kende formålet med stalkingen, i forhold til dem, hvor stalkeren er ukendt – omkring to tredjedele i forhold til godt en fjerdedel.

Tabel 13. Stalkingramte fordelt på kendskab til hensigten med stalkingen og relation mellem til stalker.

	Nær relation	Bekendt	Ukendt	I alt
Har en idé om hensigt	71 %	67 %	26 %	53 %
Har <i>ingen</i> idé om hensigt	29 %	33 %	74 %	47 %
I alt (pct.)	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (antal)	92	127	117	336

P=0,000

Overordnet set kan de formål med stalkingen, der spørges om i undersøgelsen, inddeles i to: Det ene er, at stalkeren ønskede at opnå kontakt med den stalkingramte, eksempelvis i form af at indlede et

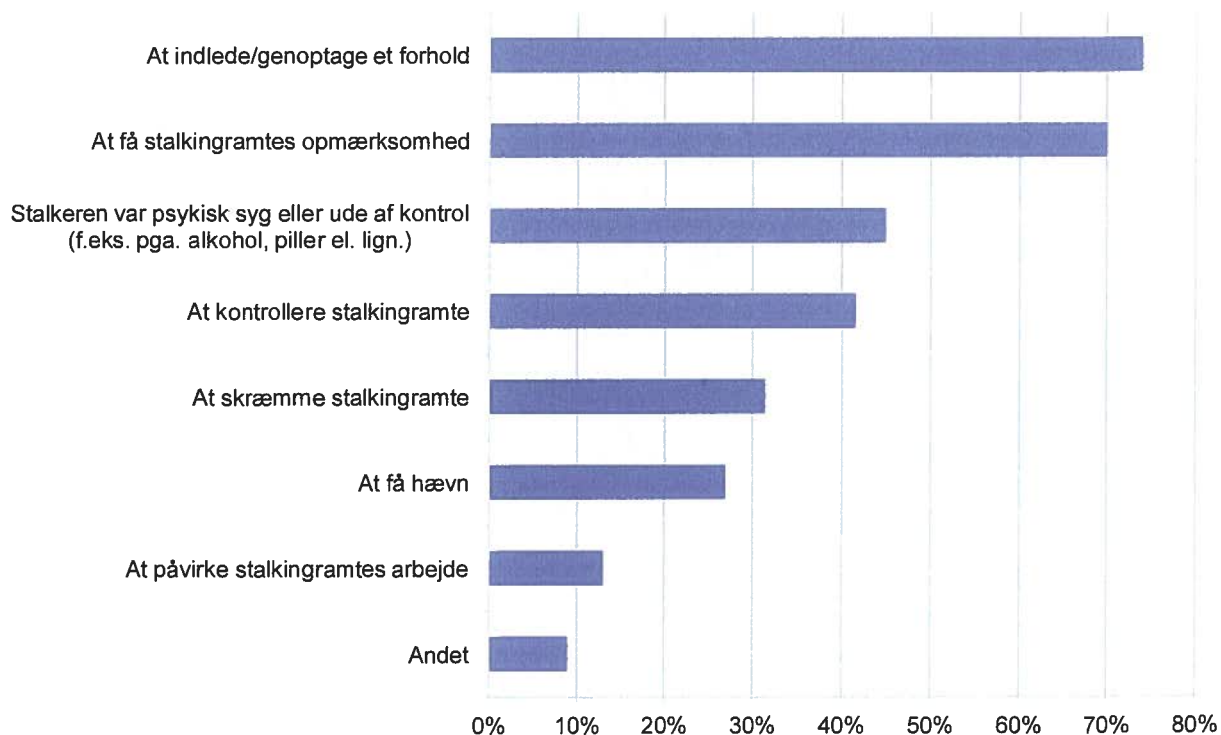
forhold til vedkommende, mens det andet er, at stalkeren ønskede at genere eller kontrollere den stalkingramte.

De stalkingramte, der har en ide om stalkerens hensigt, har kunnet nævne flere forskellige motiver for stalkingen. Fire ud af ti angiver udelukkende formål, der vedrører et ønske om kontakt, mens 12 pct. udelukkende angiver formål, der vedrører et ønske om at genere eller kontrollere. De øvrige 48 pct. oplever, at begge motiver indgår i stalkingen. Der ses en tendens til, at især stalkingramte med en nær relation til stalkeren oplever formålet som dobbelt, mens de øvrige stalkingramte hyppigere oplever stalkingens formål udelukkende som et ønske om kontakt.

Helt konkret er de hyppigst nævnte formål, at stalkeren ønskede at indlede eller genoptage et forhold eller at fange stalkingramtes opmærksomhed, jf. figur 2. Omkring syv ud af ti angiver disse formål med stalkingen. De hyppigst nævnte formål med stalkingen er således af en karakter, hvor stalkeren er kontaktsøgende og antagelig ønsker at opnå en relation til den stalkingramte.

42 pct. oplever formålet med stalkingen som et ønske om kontrol, mens henholdsvis 31 pct. og 27 pct. oplever formålet som et ønske om at skræmme eller få hævn.

Figur 2. Stalkingramte fordelt efter deres oplevelse af stalkerens formål med stalkingen.

Ud over de to ovennævnte hovedkategorier af formål ligger en kategori, der snarere angår årsagen til stalkingen end formålet hermed, idet den vedrører stalkerens helbred eller sindstilstand. 45 pct. af de stalkingramte har en oplevelse af, at stalkingen er foregået, fordi stalkeren var psykisk syg og/eller ude af kontrol grundet piller, alkohol eller lignende.²⁰

7. HVORNÅR OG HVORFOR OPHØRER ET STALKINGFORLØB?

Stalking er som tidligere påpeget et fænomen, der rummer stor variation. Dette gælder både i forhold til, hvilke handlinger fænomenet dækker over, men også i forhold til længden af stalkingforløbet. Det fremgår af tabel 14, der viser, at knap hver fjerde har været udsat for stalking i op til én måned, mens – i den anden ende af skalaen – en tilsvarende andel har været udsat for det i mere end et år.²¹

Der er en signifikant sammenhæng mellem længden af forløbet og relationen mellem udsat og stalker. De, der er blevet stalket af én, de har haft en nær relation til, har hyppigere end andre oplevet meget lange stalkingforløb: Over halvdelen af denne gruppe er blevet stalket i mere end et halvt år. De forløb, hvor stalkeren er en ukendt, er hyppigere af kortere varighed.

Tabel 14. Stalkingramte fordelt efter varighed af stalkingforløb og relation til stalker.

	Nær relation	Bekendt	Ukendt	I alt
Op til én måned	16 %	16 %	36 %	23 %
1 – 2 måneder	12 %	22 %	21 %	19 %
3 – 6 måneder	17 %	19 %	16 %	18 %
Mere end ½ år – 1 år	17 %	20 %	16 %	18 %
Mere end 1 år	38 %	22 %	11 %	23 %
I alt (pct.)	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (antal)	92	127	117	336

P=0,000.

For godt fire femtedele af de stalkingramte er stalkingen ophørt forud for interviewtidspunktet. I disse tilfælde er der spurgt om den stalkingramtes opfattelse af årsagen til ophøret. Som det ses af figur 3, angiver knap fire ud af ti, at stalkingen ophørte uden en egentlig årsag. Det kan dække over, at de stalkingramte ikke kender årsagen til ophøret, eller at de stalkingramte har en oplevelse af, at stalkeren bare mistede interessen eller på anden måde opgav sit forehavende, uden at der lå noget

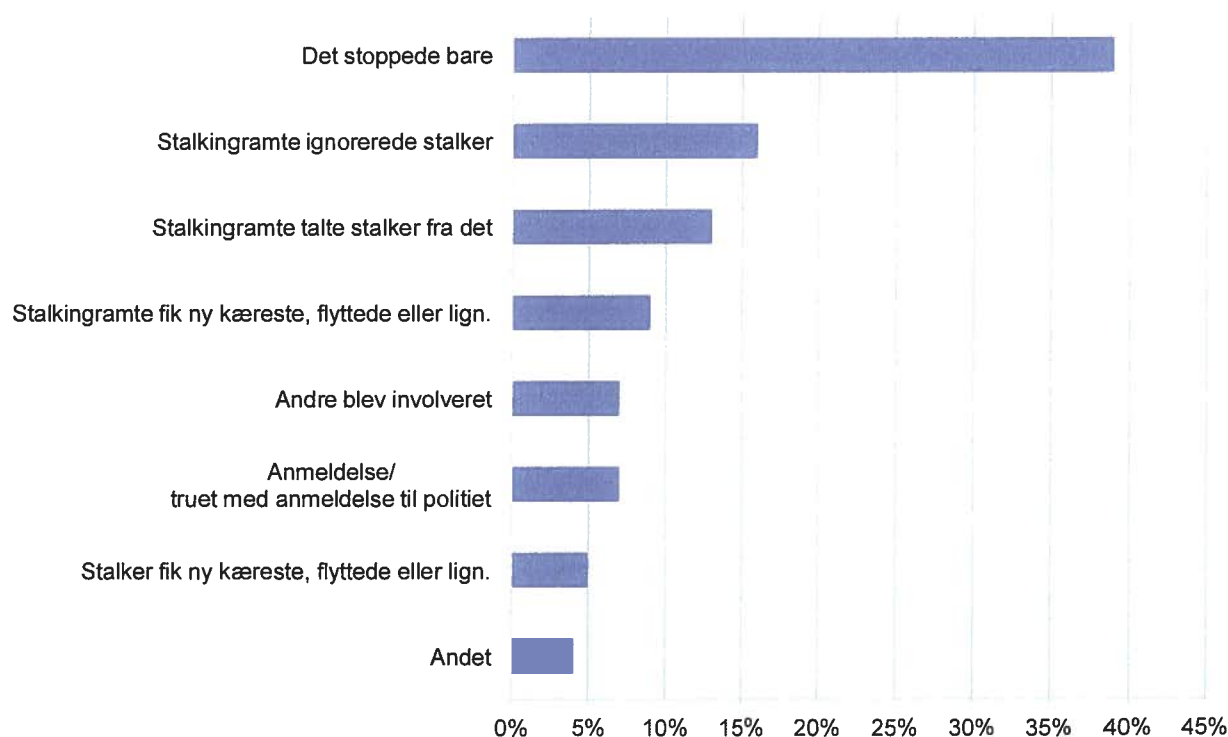
²⁰ I de sidste tre måneder af dataindsamlingen er dette spørgsmål splittet op i to for at kunne isolere hver af de to årsager. Resultatet fra disse måneder tyder på, at omkring fire ud af ti har oplevet stalkeren som psykisk syg, mens omkring en fjerdedel har oplevet stalkeren som ude af kontrol.

²¹ Det bemærkes, at knap en femtedel stadig er udsat for stalking på interviewtidspunktet. Den endelige varighed af disse forløb kendes dermed ikke.

konkret bag denne beslutning. Der ses en tendens til, at det i lidt højere grad er de stalkingforløb, hvor den stalkingramte ikke kender stalker, der er ophørt på denne måde.

Af andre årsager nævnes, at den stalkingramte selv fik stalkeren overbevist om at stoppe sit forehavende – enten i kraft af at den stalkingramte ignorerede stalkeren, eller fordi hun/han talte vedkommende fra det. Begge dele er oplevet af omkring hver sjette. De øvrige, sjældnere angivne årsager vedrører ophør som følge af, at den stalkingramte er blevet vanskeligere at kontakte grundet eksempelvis flytning, skift af telefonnummer eller jobskifte, ophør efter involvering af udenforstående, eksempelvis stalkerens kæreste, ophør i forbindelse med politianmeldelse eller trussel herom og ophør som følge af ændring i stalkerens situation, eksempelvis at stalkeren fik en kæreste.²²

Figur 3. Stalkingramte, der ikke længere bliver stalket, fordelt efter årsag til, at stalkingen ophørte.

8. HVILKE KONSEKVENSER HAR STALKING?

I undersøgelsen er de stalkingramte videre spurgt om, hvorvidt stalkingen har haft konsekvenser for dem i form af ændrede hverdagsrutiner, bopælsskrift osv. Konsekvenser skal her forstås som konkrete handlinger, den stalkingramte har foretaget grundet stalkingen. Det er dermed sociale konsekvenser, der kortlægges i undersøgelsen. De psykiske og økonomiske konsekvenser indgår ikke

²² Kategorien 'Andet' inkluderer bl.a. de tilfælde, hvor stalkeren havde opnået det, vedkommende ville.

direkte i denne undersøgelse.²³ Desuden belyser undersøgelsen udelukkende stalkingens eventuelle konsekvenser for de stalkingramte og ikke for de pårørende til den udsatte.

De stalkingramte har hyppigst ændret rutiner i hverdagen, f.eks. ved at undgå visse steder, gå mindre ud, køre en anden vej end vanligt mv., ligesom mange har fået hemmeligt telefonnummer, jf. figur 4. Henholdsvis 27 og 22 pct. angiver, at stalkingen har haft disse konsekvenser. 13 pct. har haft kontakt til læge, psykolog eller andre på grund af stalkingen, mens en tilsvarende andel har boet midlertidigt hos venner eller familie. 11 pct. har skiftet bopæl permanent. Ni pct. er blevet hjemme fra arbejde eller skole, mens syv pct. har skiftet arbejde eller skole som følge af stalkingen.²⁴

Af figur 4 fremgår desuden, at 11 pct. har fået hemmelig adresse. Det bemærkes, at personer, der fortsat har hemmelig adresse på tidspunktet for spørgeskemaundersøgelsens gennemførelse, ikke vil indgå i undersøgelsen, jf. afsnit 2.

Nogle af konsekvenserne er typisk oplevet flere gange. Det drejer sig især om konsekvenser som at ændre rutiner i hverdagen, tage kontakt til læge eller lign. samt at blive hjemme fra arbejde eller skole. Langt over halvdelen af de stalkingramte, der har måttet foretage en af disse handlinger, har gjort det mere end en gang. De stalkingramte, der har skiftet arbejdsplads eller bopæl permanent, har dog typisk kun gjort det én gang.

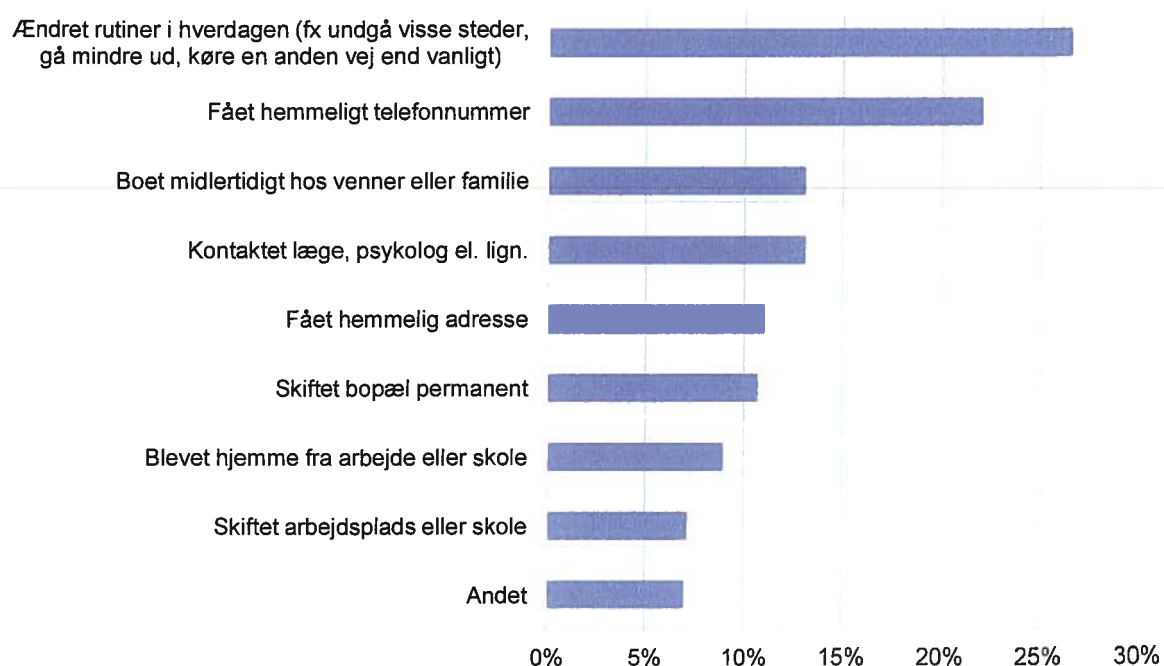
Der ses en tendens til, at stalkingen hyppigere har haft konsekvenser for dem, der er blevet stalket af en, de har en nær relation til.

Samlet set har 52 pct. af de stalkingramte oplevet én eller flere af de i figur 4 nævnte konsekvenser, hvilket betyder, at stalkingen for knap halvdelen af de stalkingramte ikke har medført ændringer i deres gøren og laden.

²³ For indblik i den type konsekvenser af stalking, se eksempelvis Johansen, K.B.H., T. Tjørnhøj-Thomsen & K. Helweg-Larsen (2013): *Stalking i Danmark. En kortlægning af erfaringer, konsekvenser og støttebehov*. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

²⁴ Syv pct. har oplevet andre konsekvenser, herunder eksempelvis at have fået nyt telefonnummer, blokeret opkald/sms eller været ekstra opmærksomme på at have hoveddør låst.

Figur 4. Stalkingramte fordelt på konsekvenser af stalkingen.

I 2011 blev Dansk Anti-Stalking Center etableret. Centret har til formål at bekæmpe stalking, og centrets aktiviteter består blandt andet i at yde rådgivning til stalkingramte og deres pårørende.²⁵ Som det fremgår af tabel 15, har to pct. af de stalkingramte (syv personer) haft kontakt til enten Dansk Anti-Stalking Center eller et krisecenter i forbindelse med stalkingen. Fire personer har været i kontakt hermed flere gange, mens tre personer har været i kontakt hermed én enkelt gang. Det fremgår desuden af tabellen, at ti pct. ikke har kontaktet Dansk Anti-Stalking Center eller et krisecenter, fordi de ikke var klar over, at man kunne tage kontakt til disse vedrørende stalking.

Tabel 15. Stalkingramte fordelt efter, om de har kontaktet Dansk Anti-Stalking Center eller et krisecenter.

	Andel	Antal
Har været i kontakt flere gange	1 %	4
Har været i kontakt én enkelt gang	1 %	3
Har ikke været i kontakt, men har overvejet det	2 %	7
Har ikke været i kontakt – vidste ikke, at muligheden fandtes	10 %	34
Har ikke været i kontakt og har ikke overvejet det	85 %	285
I alt	100 %	333

²⁵ www.antistalkingcenter.dk

8.1. Anmeldes stalking til politiet?

Knap hver femte af de stalkingramte har fortalt politiet om sagen, jf. tabel 16. Der er signifikant flere af dem, der har reageret på stalkingen på én eller flere af de ovennævnte måder, som har fortalt politiet om sagen. Samlet set oplyser godt hver femte af de stalkingramte, at politiet har fået kendskab til sagen enten fra dem selv eller på anden vis. I 12 af disse 70 sager har den stalkingramte kendskab til, at stalkeren har fået tilhold.

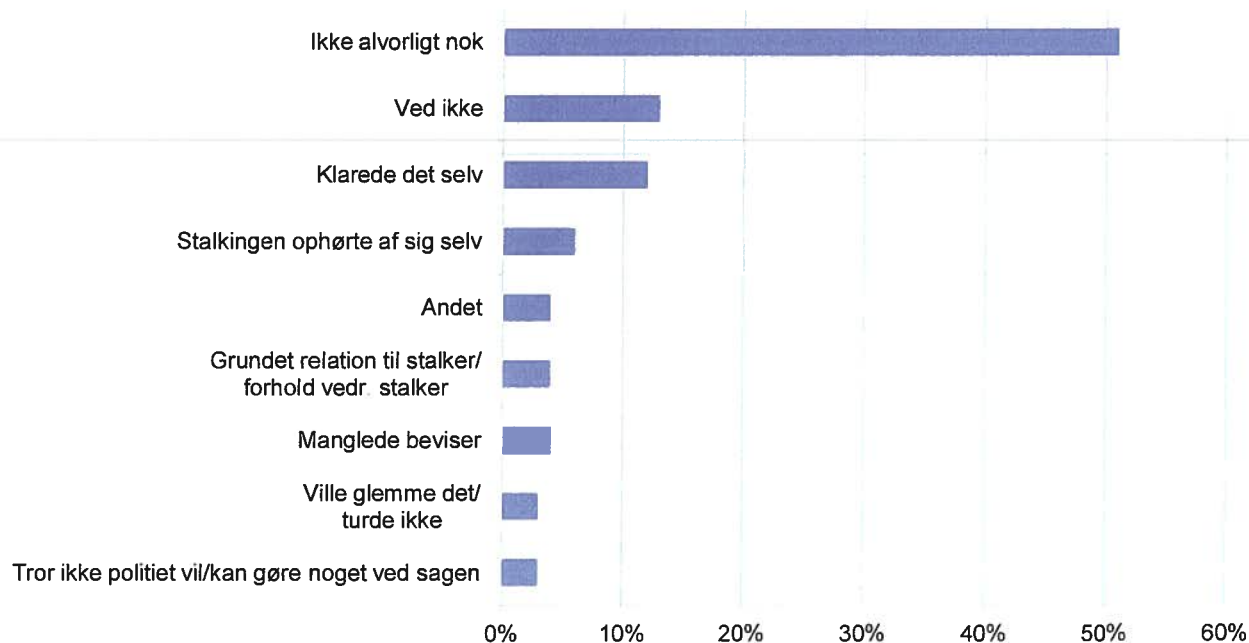
Tabel 16. Stalkingramte fordelt efter, om de har fortalt politiet om sagen.

	Andel	Antal
Ja	18 %	60
Nej, men politiet fik det at vide på anden måde	3 %	10
Nej	79 %	264
I alt	100 %	334

Af de 82 pct., der ikke har kontaktet politiet vedrørende sagen, angiver godt halvdelen som årsag, at de ikke opfattede stalkingen som alvorlig nok til at ville involvere politiet, jf. figur 5. Denne andel er stort set den samme, uanset hvilken relation der er mellem stalker og stalkingramt. Af andre årsager til ikke at anmelde nævner en ottendedel af de stalkingramte, at de klarede det selv – enten i form af, at de ved egen hjælp fik stoppet stalkingen, eller i kraft af en oplevelse af at kunne håndtere situationen. Desuden vurderer otte pct., at der ikke ville komme noget ud af at anmelde sagen – enten grundet manglende beviser eller grundet en opfattelse af, at politiet ikke ville eller kunne gøre noget ved sagen.²⁶

²⁶ Kategorien 'Andet' dækker eksempelvis over tilfælde, hvor den stalkingramte mener, at politiet allerede er klar over stalkingen, eller hvor den stalkingramte vil anmelde stalkingen, hvis den fortsætter.

Figur 5. Stalkingramte, der ikke har anmeldt stalkingforløbet til politiet, fordelt efter årsag til manglende anmeldelse.

9. HVOR ALVORLIG ER STALKING?

Ovenstående analyser af de stalkingramtes reaktion på stalking indikerer, at der er stor variation i, hvor indgribende stalkingen er. Mens nogle stalkingforløb har forårsaget ændringer i den stalkingramtes hverdag og levemåde, har andre tilsyneladende ikke haft en stor indflydelse på den stalkingramtes liv.

Direkte adspurgte om alvorligheden af stalkingen angiver knap to tredjedele, at de ikke opfatter stalkingen som særlig alvorlig, jf. tabel 17. I den modsatte ende af skalaen ses, at godt hver tiende opfatter stalkingen som meget alvorlig. Til sammenligning kan nævnes, at offerundersøgelsen viser, at det er betydeligt flere af ofrene for vold, som opfatter hændelsen som meget alvorlig, nemlig 29 pct..²⁷ Dette er næppe uventet, idet volden indebærer en direkte fysisk forulempelse og eventuel betydelig skade, mens en del af stalkingforløbene er uden fysisk kontakt. Omvendt er stalkingforløbene af en vis varighed, mens voldshændelsen typisk vil være momentant.

²⁷ Balvig, Kyvsgaard & Pedersen (2012) op.cit.

Tabel 17. Stalkingramte fordelt efter opfattelsen af stalkingforløbets alvorlighed og relation til stalker.

	Nær relation	Bekendt	Ukendt	I alt
Meget alvorlig	17 %	12 %	6 %	11 %
Ret alvorlig	47 %	22 %	21 %	29 %
Ikke særlig alvorlig	36 %	66 %	70 %	59 %
Ved ikke	0 %	0 %	3 %	1 %
I alt (pct.)	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (antal)	92	127	117	336

P=0,000.

Som det fremgår af tabel 18, opfatter en fjerdedel af de stalkingramte stalkingen som en kriminel handling, mens knap halvdelen opfatter stalkingen som en forkert, men ikke kriminel handling. Den sidste fjerdedel opfatter hverken stalkingen som kriminel eller forkert. Sammenlignes igen med offerundersøgelsen, viser den, at det er en betydeligt højere andel af voldsofrene (58 pct.), der opfatter hændelsen som en kriminel handling.²⁸

Tabel 18. Stalkingramte fordelt efter deres vurdering af hændelsen som kriminel eller ej og relation til stalker.

	Nær relation	Bekendt	Ukendt	I alt
En kriminel handling	34 %	21 %	22 %	25 %
En forkert, men ikke kriminel handling	45 %	55 %	45 %	49 %
Bare noget der sker	19 %	24 %	27 %	23 %
Ved ikke	2 %	0 %	6 %	3 %
I alt (pct.)	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (antal)	92	127	117	336

P=0,019

Der er videre spurgt om, hvorvidt stalkingen har påvirket den stalkingramte og dennes liv. Her peger tendensen i samme retning som ovenstående, idet over halvdelen mener, at stalkingen slet ikke har påvirket dem, mens 27 pct. er påvirket i mindre grad. Otte pct. mener, at stalkingen har påvirket dem i meget høj grad, jf. tabel 19.

²⁸ 23 pct. af voldsofrene opfatter hændelsen som en forkert, men ikke kriminel handling, mens 19 pct. opfatter hændelsen som noget, der bare sker (Balvig, Kyvsgaard & Pedersen 2012, op.cit.).

Tabel 19. Stalkingramte fordelt efter deres vurdering af, i hvilket omfang hændelsen har påvirket dem og deres liv og relation til stalker.

	Nær relation	Bekendt	Ukendt	I alt
I meget høj grad	18 %	6 %	3 %	8 %
I temmelig høj grad	6 %	2 %	3 %	4 %
En del	13 %	6 %	4 %	7 %
I mindre grad	26 %	29 %	25 %	27 %
Slet ikke	37 %	58 %	62 %	53 %
Ved ikke	0 %	0 %	3 %	1 %
I alt (pct.)	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (antal)	92	127	117	336

P=0,000.

I alle de tre ovenstående tabeller ses en signifikant sammenhæng mellem den stalkingramtes relation til stalkeren og vedkommendes oplevelse af hændelsens skadelighed mv. I alle tilfælde oplever de stalkingramte, der har haft en nær relation til stalkeren, hyppigere stalkingen som meget alvorlig og kriminell, ligesom de er mere påvirkede af hændelsen end de øvrige stalkingramte. En analyse viser desuden en forventelig positiv sammenhæng mellem, om de stalkingramte har reageret på stalkingen med ændring af hverdagsrutiner mv., jf. afsnit 8, og om stalkingforløbet opleves som alvorligt/kriminelt og som noget, der i høj påvirker ens liv. Der er ligeledes en sammenhæng mellem oplevelsen af stalkingforløbet og tilbøjeligheden til at kontakte politiet, idet dette hyppigere sker i de alvorligere tilfælde.

10. SAMMENFATNING

Undersøgelsen viser, at knap hver tiende dansker i alderen 18-74 år har været udsat for stalking på et eller flere tidspunkter i løbet af deres liv, mens godt en ud af tyve har været udsat de seneste fem år. Inden for det seneste år har 2,9 pct. været udsat, hvilket svarer til mellem 100.000 og 132.000 personer. Kvinder er mere udsatte end mænd, yngre er mere udsatte end de ældre, og enlige er mere udsatte end personer i parforhold. Derudover kan undersøgelsen ikke pege på særlige karakteristika ved de stalkingramte.

Undersøgelsen påviser, at der er stor variation i stalkingforløbene både vedrørende stalkingens karakter, varighed, konsekvens og alvorlighed. Det ses:

- At knap en tredjedel af de stalkingramte har haft en nær relation til stalkeren, godt en tredjedel er blevet stalket af en ven eller bekendt, mens den sidste tredjedel er blevet stalket af en ukendt.
- At karakteren af stalkingforløbet varierer fra enkelte sms'er eller opringninger til forløb med både forfølgelse, trusler og vold. Sms'er og opringninger er den klart hyppigste form for generende adfærd, der forekommer, idet knap ni ud af ti har været udsat for det. 30 pct. har været udsat for at blive forfulgt eller opsøgt, mens fem pct. har været udsat for vold fra stalkeren.
- At godt halvdelen af de stalkingramte har en idé om formålet med stalkingen. Hyppigst nævnes, at stalkeren ønskede at få den stalkingramtes opmærksomhed og/eller at indlede/genoptage et forhold.
- At der er stor variation i varigheden af stalkingforløbene. Knap hver fjerde stalkingramte har været udsat for stalkingen i op til én måned, mens en tilsvarende andel har været udsat for det i mere end et år.
- At stalkingen typisk ophører, uden at den stalkingramte kan se en særlig grund hertil. Det sker dog også som følge af, at den stalkingramte får overbevist stalkeren om at stoppe eller ved at involvere politiet eller andre i sagen.
- At godt halvdelen af de stalkingramte har oplevet at måtte ændre deres dagligdag grundet stalkingen. Hyppigst handler det om at ændre dagligdagsrutiner eller at have fået hemmelig telefonnummer. Omkring en fjerdedel har oplevet en af disse konsekvenser.
- At to pct. af de stalkingramte har været i kontakt med et krisecenter eller med Dansk Anti-stalking Center, mens knap hver femte har fortalt politiet om sagen. Af de stalkingramte, der ikke har anmeldt sagen til politiet, angiver godt halvdelen som årsag, at de ikke syntes, stalkingen var alvorlig nok til at involvere politiet.
- At godt hver tiende har oplevet stalkingen som en meget alvorlig hændelse, godt hver tredje har oplevet stalkingen som en kriminel handling, og knap hver tiende angiver, at stalkingen i meget høj grad har påvirket deres liv. Omvendt har over halvdelen oplevet, at stalkingen ikke var særlig alvorlig, knap hver fjerde angiver, at det bare er noget, der sker, og godt halvdelen mener slet ikke, at stalkingen har påvirket deres liv.

Der ses en klar tendens til, at det i særdeleshed er de stalkingramte med en nær relation til stalkeren, der har oplevet de alvorligste stalkingforløb.

Samlet set peger undersøgelsen på, at stalking er et meget bredspektret fænomen, der omfatter en lang række forskelligartede generende og chikanerende handlinger, som spænder fra nogle få sms'er over forulempelse på sociale medier til langvarig forfølgelse og voldelig adfærd.

BILAG: SPØRGESKEMA

Det hænder, at mennesker systematisk og vedvarende bliver forfulgt eller chikaneret af uønskede henvendelser. Det er det, der kaldes stalking. Det kan være nogen man kender eller fremmede, der gør det.	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Har du nogensinde været udsat for stalking, fx at én person blev ved med at ringe til dig, sendte dig sms'er eller kontaktede dig på anden måde, som du syntes var belastende?	
Hvornår var du senest udsat for det?	1 Er udsat for det nu 2 Inden for de seneste 12 måneder 3 For mere end 1- 2 år siden 4 For mere end 2 - 3 år siden 5 For mere end 3 - 4 år siden 6 For mere end 4 - 5 år siden 7 For mere end 5 år siden 8 Ved ikke
<p>Stalking er kendetegnet ved, at det typisk foregår over nogen tid, så når jeg i det følgende spørger dig om sidste gang, du var udsat for stalking, mener jeg hele forløbet, fra stalkingen startede til den ophørte.</p> <p>Sidste gang, hvor du var udsat for stalking, hvilke af følgende gjorde personen da?</p>	
1) Fulgte efter dig udendørs eller opholdt sig uden for dit hjem, arbejdsplads, skole eller andre steder, hvor du var?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
2) Opsøgte dig indendørs i dit hjem, arbejdsplads, skole eller andre steder, hvor du var?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
3) Sendte dig e-mails eller breve, som du ikke ønskede?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke

Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
4) Chikanerede dig på Internettet, på Facebook eller lignende steder?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
5) Overvågede dig elektronisk (fx programmer til overvågning på computer, videokamera)?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
6) Sendte dig gaver, du ikke ønskede eller bestilte varer i dit navn?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
7) Ringede til dig eller sendte dig sms'er, som du ikke ønskede?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
8) Ødelagde eller stjal nogle af dine ting?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange

	4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
9) Kontaktede dine venner, familie eller kollegaer?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
10) Spredte rygter eller falske anklager mod dig?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
11) Gjorde opmærksom på sig selv ved at efterlade ting, som du skulle se?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
12) Fremsatte trusler om vold mod dig?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
13) Udøvede vold mod dig?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 Én gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke

14) Andet? (skriv hvilket)	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvor mange gange gjorde personen dette?	1 En gang 2 To gange 3 3-9 gange 4 10-49 gange 5 50 gange eller flere 6 Ved ikke
Over hvor lang tid er stalkingen foregået?	1 Op til en uge 2 Op til en måned 3 1-2 måneder 4 3-6 måneder 5 Mere end ½ år - 1 år 6 Mere end 1 år 7 Ved ikke
Er der andre end dig, som stalkingen har rettet sig mod?	1 Nej 2 Ja, dine børn/mit barn 3 Ja, din mand/kone/samlever 4 Ja, din kæreste 5 Ja, dine venner 6 Ja, din øvrige familie 7 Ja, dine kollegaer 8 Andre (skriv hvem) 9 Ved ikke
De næste spørgsmål handler om den person, der stalkede eller stalker dig.	
Var det en mand eller en kvinde?	1 Mand 2 Kvinde 3 Ved ikke
Hvor gammel var personen?	1 Under 15 år 2 15-24 år 3 25-39 år 4 40-64 år 5 65 år og derover 6 Ved ikke
Hvilken relation havde du til personen?	1 En (forhenværende) ægtefælle/samlever/kæreste 2 Andet familiemedlem 3 En du kortvarigt har truffet fx til en fest 4 En du har haft kontakt til på Facebook eller andre sociale medier (ikke mødt personligt) 5 En (forhenværende) ven/kammerat 6 Arbejdskollega eller studiekammerat 7 En du har haft kontakt til gennem dit arbejde (fx klient, kunde, patient) 8 Anden person (skriv hvem)

	9 Ingen relation 10 Ved ikke
Ved du – eller har du nogen som helst idé om – hvorfor personen stalkede dig?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Hvilket af følgende, tror du er grunden til, at du blev udsat for det:	
1) Tror du, personen ønskede at fortsætte/genoptage jeres forhold	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
2) Tror du, personen ønskede at indlede et forhold	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
3) Tror du, personen ønskede at kontrollere dig	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
4) Tror du, personen gjorde det for at få hævn	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
5) Tror du, personen ville skræmme dig	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
6) Tror du, personen ønskede at påvirke dit arbejde	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
7) Tror du, personen gjorde det for at få din opmærksomhed	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
8) Tror du, personen var psykisk syg eller ude af kontrol (f.eks. pga. alkohol, piller el.lign.)	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
9) Andet? (skriv hvilket)	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Er noget af følgende sket på grund af stalkingen?	
1) At du har skiftet bopæl permanent?	1 Ja, flere gange 2 Ja, én gang 3 Nej
2) At du har boet midlertidigt hos venner eller familie?	1 Ja, flere gange 2 Ja, én gang 3 Nej
3) At du har skiftet arbejdsplads eller skole?	1 Ja, flere gange 2 Ja, én gang 3 Nej
4) At du har fået hemmeligt telefonnummer?	1 Ja, flere gange 2 Ja, én gang 3 Nej

5) At du har fået hemmelig adresse?	1 Ja, flere gange 2 Ja, én gang 3 Nej
6) At du er blevet hjemme fra arbejde eller skole?	1 Ja, flere gange 2 Ja, én gang 3 Nej
7) At du har ændret dine rutiner i hverdagen (fx undgå visse steder, gå mindre ud, køre en anden vej end du plejer)?	1 Ja, flere gange 2 Ja, én gang 3 Nej
8) At du har kontaktet læge, psykolog el. lign.?	1 Ja, flere gange 2 Ja, én gang 3 Nej
9) Andet? (skriv hvilket)	1 Ja, flere gange 2 Ja, én gang 3 Nej
Alt taget i betragtning hvor alvorlig var stalkingen for dig, da du blev udsat for det? Var det...?	1 Meget alvorlig 2 Ret alvorlig 3 Ikke særlig alvorlig 4 Ved ikke
Synes du stalkingen var...:	1 En kriminel handling 2 En forkert, men ikke kriminel handling 3 Bare noget der sker 4 Ved ikke
Synes du, at det er noget, der påvirker, hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?	1 Ja, i meget høj grad 2 I temmelig høj grad 3 En del 4 I mindre grad 5 Slet ikke 6 Ved ikke
Har du fortalt om det skete til andre?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke
Har du talt med et krisecenter eller Dansk Anti-Stalking Center om det skete?	1 Ja, flere gange 2 Ja, én enkelt gang 3 Nej, men jeg har overvejet det 4 Nej, jeg vidste ikke at man kunne gå til dem med den slags 5 Nej, det har jeg ikke overvejet 6 Ved ikke
Har du fortalt politiet om sagen?	1 Ja 2 Nej, men politiet fik det at vide på anden måde 3 Nej 4 Ved ikke
Hvorfor har du ikke fortalt politiet om sagen?	
Fik personen som stalkede dig tilhold?	1 Ja 2 Nej 3 Ved ikke

Hvorfor tror du, at personen stoppede med at stalke dig?	
--	--
